

Slotspeech Groen! voorzitter Wouter Van Besien

Een pleidooi voor meer democratie

Beste mensen,

Ik kreeg en ik krijg al wel eens de vraag:
Moet je als voorzitter niet in een parlement zitten?

En dikwijls denk ik dan bij mezelf,
Ik ben toch politiek actief in Borgerhout,
wat is er eigenlijk mis met lokale politiek?

Want politiek is meer, politiek is veel meer dan de Wetstraat.
Politiek gebeurt ook in al die Vlaamse en Brusselse gemeenteraden, OCMW-
raden, in de provincies, ...
Ook daar woedt het politiek debat, soms op het scherp van de snee, soms onder
de plaatselijke mantel der liefde bedekt,
Maar vooral ...
plaatselijke politiek staat dicht bij mensen,
het geeft de kans
om die politiek ook samen met mensen op te bouwen.

Al moet ik toe geven,
niet iedere gemeente grijpt die kans.

En dus,
Laten we het, halfweg de lokale legislatuur, eens hebben over de democratie in
Vlaanderen en in Brussel.

Ik doe een drievoudig pleidooi, om onze democratie te versterken.

Het eerste pleidooi gaat over de gemeenten.

In Vlaanderen wordt er door lokale politici soms een ongelofelijke creativiteit
aan de dag gelegd als het gaat om het verzinnen van het juiste excuus waarom
participatie van bewoners niet kan.

Het lijstje is schier eindeloos, en dus ik heb ze, om er toch een beetje structuur in
te houden, opgedeeld in **drie categorieën**.

De eerste categorie zijn de ‘**kalenderexcuses**’:

- “Het is een goed idee, maar het komt te vroeg.”
- “Dat staat nu nog niet op de agenda.”
- “We zitten nog maar in de eerste fase, maar als we verder staan, nemen we zeker terug contact op.”
- “Laat nu eerst de experts een voorstel maken.”
- “Er zit wel iets in, in wat u zegt, maar dan hadden we het vroeger moeten weten.”
- “We kunnen dingen niet blijven in vraag stellen, op een gegeven moment moet je verder.”
- “Dat is nu echt wel te laat, alles is al uitgetekend.”

De tweede categorie zijn de ‘**paraplu-excuses**’:

- “Dat is niet echt onze bevoegdheid.”
- “Daarvoor zou de wet moeten veranderd worden.”
- “Dat mag niet van de provincie.”
- “Dat moet van Vlaanderen, anders krijgen we geen subsidie.”
- “Dat is tegen de nieuwe Europese regelgeving.”

En de derde categorie zijn de ‘**achterban-excuses**’.

- “Met hoeveel doen jullie dat voorstel eigenlijk?”
- “Jullie roepen wel hard, maar wij moeten ook naar de zwijgende meerderheid luisteren.”
- “Je mag dan al wel 60% gescoord hebben in een referendum, maar er zijn ook heel wat mensen thuisgebleven.”

Beste mensen,

Eigenlijk willen al die excuses, uit welke categorie ze ook komen, allemaal hetzelfde zeggen:

We willen geen rekening houden met jullie mening.

En daarom dit pleidooi:

- om als groenen in elke gemeente een punt te maken van democratie,
- om zwaar in te zetten op het ondersteunen van bewonersinitiatieven, die hun eigen agenda kunnen ontwikkelen en niet de bestuurders naar de mond moeten praten
- om voor elk groot project dat de gemeente uitwerkt op tijd en ruime participatiemogelijkheden te voorzien,

- om als gemeente ook echte participatie voor bewoners af te dwingen als er grote infrastructuurprojecten door Vlaanderen of de NMBS of wie dan ook worden opgezet. Het is te gek dat bewoners wel zouden mogen meepraten over waar er een bankje wordt gezet, maar niet over waar er een autostrade wordt gebouwd.

Pleidooi twee gaat over de bovenlokale structuren.

Het is waar dat er in Brussel veel ondoorzichtige beleidsstructuren door elkaar lopen. De Brusselse regering heeft een groep van wijzen bijeengeroepen om voorstellen ter vereenvoudiging uit te werken.

Het is ook waar dat in Vlaanderen heel wat ondoorzichtige beleidsstructuren door elkaar lopen, en aan die boom mag ook wel eens geschud worden.

Er zijn vele honderden intercommunales ontstaan, soms in samenwerking met privépartners, die taken van gemeentelijk belang opnemen: streekontwikkeling, afvalophaling, uitbating van luchthavens en ga zo maar verder.

Ze hebben geen verkozen organen, amper democratische controle, het zijn vaak de technocraten aan de macht.

Er zijn ondertussen ook politiezones, die wel een politieraad hebben, maar waarvan vele raden op een zeer laag pitje draaien.

En dan zijn er: de provincies.

De provincies hebben de grote verdienste dat ze wel transparant en democratisch georganiseerd zijn. Zij hebben dan weer het nadeel dat de socio-geografische samenhang bij sommige provincies onbestaande is, en dat ze geleid worden door een gouverneur, een functie die totaal uit de tijd is.

Mijn pleidooi is er één tegen de bestuurlijke verrommeling, en tegen de technocratie van de meeste intercommunales.

In mijn ogen is er tussen gemeente en Vlaanderen plaats voor één tussenniveau, transparant georganiseerd, democratisch gecontroleerd. Minister Bourgois gaat werk maken van een Vlaamse staatshervorming,

Dit is ons voorstel:

Neem de intercommunales, de politiezones en de provincies allemaal op in één hervorming, en geef die hervorming een duidelijk doel: komen tot één transparant, democratisch bestuursniveau met verkozen verantwoordelijken. Groen! wil hierover een debat zonder taboes.

Mijn laatste pleidooi gaat over Vlaanderen.

In het Vlaams parlement is het thema democratie net aan de orde geweest. Na het Oosterweelreferendum in Antwerpen heeft de CD&V aangedrongen op een commissie 'voor de versnelling van maatschappelijk belangrijke investeringsprojecten'. Het werd al snel de commissie 'speed' genoemd. Eigenlijk wilden zij, maar die naam konden ze er natuurlijk niet op plakken, een 'commissie voor het beperken van inspraak bij dure investeringsprojecten'. Samengevat: De CD&V wil, voor grote infrastructuurprojecten 'freedom of speed', wij willen 'freedom of speech'.

Groot was wellicht de verbazing en frustratie dat de conclusie van de commissie was, dat om grote projecten sneller te kunnen realiseren, er niet minder, maar meer inspraak nodig is. Op tijd, dat wil zeggen in het begin en voor er beslissingen genomen zijn, en met een duidelijke afweging van alle alternatieven. Het leest als één grote aanklacht tegen de manier waarop heel het Oosterweeldossier is aangepakt.

De inkt van het rapport was nog niet droog, of de Vlaamse regering trok zich in complete geheimhouding terug om op enkele weken tijd en zonder overleg of inspraak een beslissing voor te bereiden over het vervolg van de Oosterweelsaga. Nog inconsequenter zijn is wellicht onmogelijk. Ondertussen hebben ondernemers en actiegroepen intelligente voorstellen gedaan. Blijkbaar zijn zij voor de CD&V, partij van het middenveld, niet meer belangrijk.

Maar het gaat echt niet alleen over Oosterweel. Deze week waren er bewoners en medestanders van Doel die hun dorp kwamen verdedigen in het Vlaams parlement. In de kortste keren kwam er vanuit CD&V een 'kalenderexcuus' op tafel: 'beslist is beslist'. Blijkbaar zijn bewoners en kunstenaars voor de CD&V, partij van het middenveld, niet meer belangrijk. De CD&V toont zich een waardige erfgenaam van de arrogantie van de CVP.

En het gaat niet alleen over ruimtelijke dossiers. Al jaren lang zijn er vanuit het lokale niveau duidelijke noodkreten geslaakt richting Vlaanderen om het nakende tekort aan plaatsen in het onderwijs aan te klagen. Al jaren lang zeggen schepenen van veel grote steden dat de scholen aan het uitpuilen zijn.

Al jaren lang blijft de Vlaamse regering doof, en kijk ... veel kans dat er in september kinderen zonder school vallen.

En zo komen we tot een Vlaamse regering, die zich in haar politieke werking van een wel zeer oude cultuur bedient:

- beslissingen over grote projecten gebeuren achter gesloten deuren
- kritische organisaties worden zonder subsidie gezet (denk maar aan de Liga voor Mensenrechten)
- lokale besturen zijn quantité négligeable

Een fraai beeld is het allemaal niet.

Beste mensen,

Ons pleidooi is anders:

- wij pleiten voor openheid van besluitvorming
- wij vragen dat het forum 2020, dat sterke en creatieve voorstellen heeft neergelegd over de automobilititeit in Antwerpen, betrokken wordt bij de verdere besluitvorming
- wij vragen dat er samen met de mensen van Doel 2020 en Kunstdoel naar een toekomst voor Doel als woon- en kunstdorp wordt gezocht
- wij vragen dat de budgetten niet naar grote dokken gaan die geen meerwaarde opleveren, maar naar duurzame schoolgebouwen, naar meer leerkrachten, dat zijn investeringen die veel beter passen in de zo noodzakelijke overgang naar een creatieve en groene economie.

Beste mensen,

We zijn allemaal met overtuiging en inzet met politiek bezig. En terecht, want de publieke zaak is belangrijk. En dus moeten we op onze strepen staan:

De democratie is te mooi om ze door arrogantie te laten versmachten.

Dankuwel.

Groen! voorzitter Wouter Van Besien
Halfweg, dag Lokale Politiek
Zaterdag 13 maart
De Stroming - Antwerpen